

Wat is anarchisme?

Enkele citaten

Dit stuk verscheen in een iets andere vorm eerder in de reader voor het eerste anarchisme weekend (Utrecht, 4 en 5 mei 2002).

Zowel anarchisten als niet-anarchisten houden er onderling verschillende definities op na over wat anarchisme is. Hieronder enkele definities van anarchisme.

De Oxford Dictionary ziet vijf betekenissen van "anarchisme". De eerste, die eigenlijk twee betekenissen in zich heeft, zegt: anarchisme is 'Absence of government; a state of lawlessness due to the absence or inefficiency of the supreme power [the first one]; political disorder [the second one]' (Simpson 1989: 438). Maar, 'anarchy' kan ook betekenen: een '... social state in which there is no governing person or body of persons' and where '... each individual has absolute liberty ... without implication of disorder' (Simpson: 438. Mijn cursief). Is deze laatste opmerking nu juist populair onder anarchisten, of niet? Het lijkt me toch goed om, ongeacht of chaos je nu wel of niet aanspreekt, "anarchisme" in elk geval niet met chaos te verbinden. Want, zoals Richard Sylvan opmerkt, (een academicus die in een heel algemeen inleidend boek over politieke filosofie onverwacht goed over anarchisme schrijft) we hebben niet nog een woord voor chaos of wanorde nodig. (Goodin 1993: 218).

Je hebt ook nog een letterlijke definitie van anarchisme: 'an-archè or anarkhos.' Wat betekent: 'contrary to authority' (Kropotkin 1993: 7), 'without chief or head' (Simpson 1989: 438) of 'without ruler' (Pearsall 1998: 59). 'Anarchisme' betekent dan zoiets als: 'belief in the abolition of all government and the organisation of society on a voluntary, cooperative basis without recourse to force or compulsion' (Pearsell 1998: 59). Zo'n definitie gebruiken bijvoorbeeld (communistisch) anarchisten zoals Pjotr Kropotkin en Alexander Berkman (Kropotkin 1993 and Berkman 1995: 31-32, 37).

Verder

Weia en Rymke van de anarchistische uitgeverij Atalanta schrijven in 'tijd voor de anarchie': '... niet-anarchistische mensen bedoelen met het woord anarchie 'iedere toestand zonder leiding, terwijl anarchistische mensen 'een toestand zonder overheersing' bedoelen. Dat is geen subtiel verschil. Want in de meeste gevallen waarin niet-anarchistische mensen het over anarchie hebben, gaat het over gevallen van plundering, burgeroorlog en meer van dat onfrisse. Volgens anarchistische mensen zijn dat gevallen van overheersing, en die kunnen dus onmogelijk 'anarchie' genoemd worden (*Tijd voor de anarchie* p. 12).

Menno Sijtsma

Literatuur

- Kropotkin, Peter 1990: *The conquest of bread*. London: Elephant Editions.
— 1993. *Two essays: 'Anarchism' and 'Anarchist communism'*. London: Freedom Press.
- Berkman, Alexander. 1995. *ABC of anarchism* (delen 1 en 2 van *What is communist anarchism?* (1929. New York: Vanguard Press)). London: Freedom Press.
- Simpson, J.A. & Weiner, E.S.C. 1989: *Oxford English Dictionary (second ed.)*. Oxford: Oxford U.P.
- Goodin, Robert E. and Pettit, Philip (eds.). 1993. *A companion to contemporary political philosophy*. Oxford: Basil Blackwell.
- Pearsall, Judy. 1998. *The New Oxford English Dictionary*. Oxford: Oxford University Press
- Atalanta (Utrecht): *Anarchie tisdag?*
— *Tijd voor de anarchie /Time for anarchy*.
- Ludwig Glabeke: *Hedendaags anarchisme*. Libertaire Studiegroep Gent, lenen bij een bieb of ga naar een linkse boekwinkel (zie links).